Neljapäev, 19. jaanuar 2023

P9_TA(2023)0013

Tormijooks Brasiilia demokraatlikele institutsioonidele

Euroopa Parlamendi 19. jaanuari 2023. aasta resolutsioon tormijooksu kohta Brasiilia demokraatlikele institutsioonidele (2023/2505(RSP))

(2023/C 214/08)

Euroopa Parlament,

— võttes arvesse kodukorra artikli 144 lõiget 5 ja artikli 132 lõiget 4,

A. arvestades, et 8. jaanuaril 2023 tungisid tuhanded paremäärmuslased ja Brasiilia endise presidendi Jair Bolsonaro toetajad Brasília rahvuskongressi, ülemkohtu ja Alvorada palee hoonetesse ja rüüstasid neid, nõudes sõjalist sekkumist president Lula da Silva kukutamiseks; arvestades, et endise presidendi Bolsonaro endine justiitsminister Anderson Torres on vahistatud ja föderaalpiirkonna (sealhulgas Brasília) kuberner Ibaneis Rocha töösuhe on peatatud;

B. arvestades, et paremäärmuslike jõudude vägivaldsed rünnakud demokraatlike institutsioonide vastu on ülemaailmne nähtus; arvestades, et Brasílias toimunud sündmused kujutavad endast ilmset rünnakut Brasiilia demokraatlike institutsioonide vastu ja sarnanevad selgelt 2021. aastal toimunud rünnakuga USA Kapitooliumi vastu; arvestades, et USA endisel presidendil Donald Trumpil ja endisel presidendil Jair Bolsonarol oli nendes sündmustes oluline osa;

C. arvestades, et sotsiaalmeedia platvormid ei suuda endiselt pidurdada ega piirata demokraatiavastaste kampaaniate, rahvusvahelise fašismi ja äärmusluse levikut, millele aitavad eriti kaasa vaenu õhutavat sisu ja desinformatsiooni propageerivad algoritmid, ega soovi ebaseaduslikku sisu eemaldada, ning et nad mängisid neis sündmustes olulist rolli, võimendades agressiivset retoorikat ja vägivalda ning hõlbustades desinformatsiooni kasutamist ja levitamist;

1. mõistab kõige karmimalt hukka endise presidendi Jair Bolsonaro toetajate poolt toime pandud kuriteod ning toetab jätkuvaid pingutusi kiire, erapooletu, nõuetekohase ja tõhusa uurimise tagamiseks, et kõik asjaosalised, sealhulgas õhutajad, korraldajad ja rahalised toetajad, samuti riigiasutused, kes ei suutnud neid rünnakuid ära hoida, tuvastada ja vastutusele võtta;

2. väljendab solidaarsust demokraatlikult valitud presidendi Lula da Silva, tema valitsuse ja Brasiilia institutsioonidega;

3. mõistab hukka endise presidendi Jair Bolsonaro ja mõne tema poliitilise toetaja katsed valimissüsteemi ja valimisasutusi halba valgusesse seada, kuigi valimispettuse kohta puudusid tõendid, ning nõuab tungivalt, et nad aktsepteeriksid valimiste demokraatlikku tulemust;

4. märgib, et rahvusvahelise fašismi, rassismi ja äärmusluse tõus ning muu hulgas ka sellised juhtumid nagu Brasílias aset leidnud sündmused, USA Kapitooliumi ründamine 2021. aasta jaanuaris ning Saksamaa Liidupäeva vastu kavandatud rünnakuga seotud vahistamised 2022. aasta detsembris on omavahel seotud;

5. rõhutab, et 13. jaanuaril 2023 kiitis ülemkohus heaks föderaalprokuröride taotluse korraldada endise presidendi Jair Bolsonaro kohta uurimine, kuna ta „võis kuritegude ja terroriaktide toimepanekule väga olulisel määral kaasa aidata“; väljendab muret riigiametnike, eelkõige föderaalpiirkonna kuberneri ja sõjaväepolitsei tegevuse ja tegevusetuse pärast;

6. rõhutab, kui olulised on sellised õigusraamistikud nagu digiteenuste õigusakt, millega reguleeritakse sotsiaalmeedia platvorme ja tehnoloogiaettevõtteid, et võidelda tulemuslikult vaenukõne ja väärinfo leviku vastu internetis, seda ennetada ning vältida seeläbi edasist radikaliseerumist;

7. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, nõukogule, komisjonile, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele, Euroopa Nõukogule ning Brasiilia presidendile, valitsusele ja parlamendile.